

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

10e jaargang nummer 1

juni 2000

Petrus, Paulus en Simon de Zeloot in Brittannië

door Ab Klein Haneveld

Als de oudtestamentische profeten zeggen dat de Messias en Zijn Evangelie zouden worden verworpen door de Joden, de twee stammen van Israël, maar daarentegen worden aanvaard door de tien stammen van Israël onder aanvoering van Efraïm, de eerstgeborene, dan mogen wij verwachten dat de oude kerkgeschiedenis meldt, hoe de boodschap aan deze volken werd gepredikt. Maar helaas wordt door moderne "wetenschappers" uit zowel Joodse als Christelijke kring niet alleen de oude bijbelse maar ook de kerkelijke geschiedenis ontkend of minstens in twijfel getrokken.

Om die reden heb ik in eerdere artikelen oudere bronnen onder uw aandacht gebracht, die beschrijven hoe reeds in de eerste jaren na de opstanding van Christus het Evangelie werd gebracht naar West Europa en naar Brittannië in het bijzonder.

Dit artikel komt voort uit de omstandigheid dat ik enige tijd geleden o.a. in het bezit kwam (voor een voor mij aanzienlijk bedrag) van het werk van

de befaamde 17de eeuwse kerkhistoricus William Cave getiteld "Apostolische oudheden door William Cave, Uit het Engelsch, naar den vijfden Druk vertaald, door Salomon Bor, Predikant tot Zeyst. Uitgegeven door Hermannus Wits, t' Utrecht, 1698."

Graag wil ik u deelgenoot maken van wat deze gerenommeerde geleerde te berde bracht over Petrus, Paulus en Simon de Zeloot, waarbij ik een en an-

der op de gebruikelijke wijze van toelichting voorzie.

**Het leven van den H. Petrus, IX. Afdeeling,
par. II en III, blz. 162, 163**

Men kan niet wijfelen, of hy heeft hemselven, op sijn eerste aankomst (in Rome) by de Joden, sijne Landslieden, die sedert de regeering van Augustus aan de andere zijde van den Tyber gewoond hadden, aangegeven: maar wanneer hy naderhand ook begon den Heydenen te prediken, wierd hy genoodsaakt sijn verblijf-plaats te veranderen, die hy dan nam by eenen Pudens, een Raadsheer, die onlangs tot het geloove bekeerd was. (1) Daar nu was het, dat hy bedektelijk sijn bediening uytvoerde, en het Christen geloof in die plaats bevestigde. Daar was het, dat hy geseyd word gevonden te hebben Philo den Jood, die onlangs ten tweedemaal na Romem voor sijne lands-genooten tot Alexandrien, in gesandschap gekomen was, met welken hy een nauwe vriendschap en kennis, so men seyde, gemaakt heeft; en daar was het, seyde Baronius, dat Petrus, bekommerd zijnde voor de Kerken, die hy in Pontus, Galatia, Cappadocia, Bithynia en kleyn Asien gestigt had, aan deselve sijnen eersten Brief schreef, 't welk hy na allen schijn besluit, om dat de H. Marcus, toen Petrus den brief sloot, nog by hem zijnde, deselve sekerlijk moest geschreven zijn ten minsten in dat jaar, gemerkt de H. Marcus toen afgesonden wierd, om het geloof in Egypten te prediken en voort te setten.

Petrus nu de Religie tot Romem gepland hebbende, droeg zorg om deselve in de Westersche Landen (2) insgelijks voort te setten, tot welken eynde hy (indien wy hem, die voorgeeft een sijnner navolgers te zijn, gelooven konnen) na alle Provincien, op dat hun geluyd over de geheele aarde, en hunne woorden tot de eynden der wereld mogt uytgaan, Discipelen afsond.

Wanneer nu Petrus veele jaren te Romem geweest was, gebeurde het, dat Claudius de Keyser eenige oproeren en onlusten, die door de Joden verwekt waren, gedempt hebbende, deselve door een openbaar bevel uyt Romem bande. Onder het getal, seyden men, van dese vertrok Petrus ook van daar, en keerde weder na Jerusalem, daar hy dan op het groote Synode der Apostelen, daar te voren van gesproken is, tegenwoordig was.

Wat Petrus eenige jaren na die tijd gedaan heeft, en waar hy geweest zy, is voor ons geheel onseker: egter wy kunnen ons selven versekeren, dat hy niet ledig geweest is, maar nu eens sijn tijd besteed hebbe met in de landen van het Oosten, en dan wederom in andere gedeelten van de wereld, by voorbeeld in Africa, Sicilien, Italien en andere plaatsen, te prediken. By welke gelegentheit ik niet voorby kan, 't geen van ons eygen (Engels) Land gemeld word, aan te tekenen; immers Eusebius verhaald ons, na het zeggen van den Metaphrastes, dat Petrus niet alleen geweest is in de Westersche Landen, maar bysonder, dat hy sig een geruymen tijd heeft opgehouden in Brittannien, daar hy veele vol-

keren tot het geloove bekeerd heeft. (3) Maar beter was het, dat wy sonder de eere van het geselschap van den H. Petrus bleven, dan dat wy so een historie op sulken sandigen grond bouwen; gemerkt die Metaphrastes in sodanige saken so weynig geloof verdiend, dat de geleerdste en besadigste Schrijvers van de Roomsche Kerk daar geen staat op maken. (4) Maar waar ook de H. Petrus sijn tijd besteed heeft of niet, hy keerde sekerlijk ontrent de laatste tijd van Nero's regeering, weder na Romem.

Toelichting 1

Kerkhistorici hebben de neiging vader en zoon, beiden onder de naam Pudens te verwarren. Hoe dat ook zij, de zoon Rufus Pudens Pudentius, wiens naam wij tegenkomen in Rom. 16:13 als Rufus de uitverkorene en die in 2Tim. 4:21 wordt genoemd samen met zijn vrouw Claudia en zwager Linus, was de schoonzoon van de Britse vorst Caradoc (Caractacus). Caradoc en zijn koninklijke familie waren immers door de Romeinen gevangen gebracht naar Rome, alwaar dochter Claudia trouwde met deze Pudens, die de eigenaar werd van het Britse paleis te Rome na de terugkeer van Caradoc naar Brittannië. Het is dit huis dat Cave het huis van Pudens noemt. In volgende eeuwen werd dit huis verbouwd tot kerkgebouw, maar onder deze kerk van "Pudentiana" bevinden zich de opgravingen van "het huis van Pudens". Zie mijn twee artikelen "Het erfdeel van Efraïm" in de NBCirculaires, 6e jaargang nr. 3 en 4. Overigens

staat Linus genoteerd als tweede Paus. In elk geval als leider van de christengemeenschap in Rome nog ruim in de eerste eeuw.

Toelichting 2

"Westersche Landen", met hoofdletters is niet een algemene aanduiding, maar fungeert als naam voor West Europa.

Toelichting 3

Simeon Metaphrastes wordt vooral door protestanten geacht niet erg betrouwbaar te zijn. Hij citeert Eusebius Pamphilus als hij schrijft dat "Petrus niet alleen geweest is in de westelijke landen, dat hij zich een geruime tijd heeft opgehouden in Brittannië, waar hij vele volken tot het geloof heeft bekeerd." (De Petr. & Paul. ad diem junij)

Toelichting 4

Volgens Dean Stanley zou Petrus van de Heer de boodschap hebben ontvangen van zijn spoedige dood ^{2Pet. 1:14} in de omgeving van Westminster Abbey. Westminster was oorspronkelijk een plaats buiten Londen. Het heette ooit "The Isle of Thorns" of "Thorney". Het was een eiland, nu min of meer een heuvel. Waar nu Westminster Abbey staat bevond zich vroeger ter herinnering aan deze gebeurtenis de Church of Lambedr, waarbij Bedr niets anders is dan Peter of Petrus. Westminster Abbey heet trouwens officieel The collegiate Church of St. Peter at Westminster, en is dus naar Petrus genoemd.

Een andere naar de apostel Petrus genoemde kerk in Londen is "St. Peter's upon Cornhill".

Hier zou King Lucius (165-183) tot geloof zijn gekomen door de prediking van de zoon van Pudens en Claudia, de Britse prins Timotheüs. (Hugo Paulinus de Cressy; 1605-1674; Engels Katholiek Benediktijn schrijft in zijn "Church History of England" boek 2; hfdstk 56: "Our ancient histories report that Timotheus the eldest son of Rufus (Pudens) came into Brittain where he converted many to the faith, and at least disposed King Lucius to his succeeding conversion.")

Volgens de oude Saksische historici werd op deze plaats een kerk gebouwd in 179, die later cathedraal werd en dus zetel van de aartsbischop van Londen.

De "Liverpool Times" van 26 sept. 1879 vermeldt: "The Church of St. Peter-upon-Cornhill, London, has recently celebrated its traditionary seventeenth centennial. It is said to have been founded by the first missionaries to Britain, 179 A.D."

Voor de grote brand van Londen in 1666 was er in deze kerk zowel als in St. Paul's Cathedral een gegraveerde koperen plaat met de volgende mededeling (Die in St. Paul's heeft de brand niet overleefd; deze in St. Peter's hangt er nog steeds):

"Be it known to all Men that in the Yeerys of our Lord God An. CLXXIX., Lucius, the fyrst Christen Kyng of this Land, then callyd Brytayne, foundyd the fyrst Chyrch in London, that is to sey, the Chyrch of Sent Peter, apon

Cornhyl; and he foundyd there an Archbyshop's See and made that Chyrch the Metropolitan and cheef Chyrch of this Kyngdom; and so enduryd the space of CCCC yeerys and more, unto the commyng of Sent Austin, an Apostyl of Englend, the which was sent into the Land by Sent Gregory, the Doctor of the Chyrch in the tyme of Kyng Ethelbert, and then was the Archbyshop's See and Pall removed from the aforesayed Church of St. Peter upon Cornhyl unto Derebernaum, that now is callyd Canterbury, and there yt remeynyth to this Day."

Toelichting 5

De oude kerkvader Mansuetus, of zoals de Fransen hem noemen Saint Mansuy, werd geboren in Hibernia (Ierland) en bekeerd en gedoopt in Brittannië in AD 40 (volgens Arnold Mirmannus). In Avalon (Glastonbury) ontmoette hij Clemens en Petrus, waarna hij samen met Clemens naar Rome werd gezonden. Daarna werd hij op verzoek van Filippus vanuit Rome uitgezonden om te prediken in Gallië (Frankrijk). Mansuetes wordt beschouwd als de stichter van de kerk in Lotharingen (volgens Alford in 49). Hij reisde veel en werkte samen met vele apostelen. Hij wordt beschreven als "the friend of all the apostles and their pupil." Na de dood van Clemens volgde hij hem op in Rome. Later vestigde hij zich in Toul, waar hij, na zijn werkzaamheden te hebben uitgebreid tot Illyria, de marteldood stierf in 89 of 110. Zijn dag is 3 sept. volgens Gallican Martyrologies. Dit alles wordt

beschreven in Mersaeus, "De Sanctis Germaniae" en bevestigd door L'Abbé Guillaume in "L'Apostolat de S. Manouel", blz. 38. Hier vinden wij Petrus dus inderdaad in Glastonbury, Britanniië.

Een recent opgegraven steen (1,2 x 0,4 meter) in Whithorn (Candida Casa), Engeland, een oude Keltisch Christelijke nederzetting, draagt als opschrift: "Locus Sancti Petri Apostoli." Dat wil zeggen: "Plaats van Petrus, de apostel."

Het leven van den H. Paulus, VII. Afdeeling, par. VII, blz. 241

Onse Apostel, nu na een twee-jarige bewaring, in volle vryheit hersteld zijnde, dagt nu, dat hy de Apostel der Heydenen was, en een ruym Kerk als Romen had, weshalven hy hemselven tot het waarnemen van een grooter omtrek gereed maakte. Maar hoe hy sijn reys heeft aangesteld, kan men met geen volkomen sekerheit seggen. Sommige willen, dat hy na Griekenland, en de landen van Asien te rug gekeerd zy, op geen anderen grond, mijnes wetens, dan om dat hy in eenige sijner brieven seyde, sulks te hebben voorgenomen. Van anderen word het daar voor gehouden, dat hy in 't Oosten en 't Westen heeft gepredikt, welk met de tijd, dat hy van Romen is vertrokken, wel over-een te brengen is, en hebben wy van dit laatste wel het meeste blijk. Ik ben versekert dat een geloofwaardig schrijver, een tijdgenoot en mede-arbeyder Pauli, ik

meen Clemens, (1) in sijnen bekenden brief aan die van Corinthen uytdrukkelijk seyde, dat hy een prediker in het Oosten en Westen zijnde, gerechtigheit aan de geheele wereld leerde, en tot de uysterste eynden van het Westen reysde, welk my over de vrypostigheit doet verwondert staan van iemand, andersins een Man van groote agting en geleerdheit, die so rond uyt derft loochenen, dat onse Apostel oyt in het Westen gepredikt heeft, om dat 'er quansuys in de schriften der oudheit geen blijk is, dat 'er eenige Kerken in die gewesten van hem geplant zijn; even als of alle de bysonderheden van sijn leven, so wijd en breed voorgevallen, noodzakelijk moesten opgeschreven, of die beschrijvingen tot ons moesten overgekomen zijn, daar het immers so seker en bekend is, dat by-na alle schriften en boeken van de eerste eeuwen des Christendoms al voor lang zijn vergaan, ja als of wy niet alle bysonderheden, die iemand gedaan heeft, weten.

Waarschijnlijk is 't, dat hy na Spanjen reysde, welk hy te voren meer dan eens seyde voorgenomen te hebben. 't Is seker, dat de Ouden sulks doorgaans, sonder de minste schijn daar van in twijfel te trekken, vast stellen. Theodoretus (2) en anderen seggen ons, dat hy niet alleen gepredikt heeft in Spanjen, maar ook tot andere natiën henen reysde, en het Euangelium overbragt na de eylanden over zee, daar hy buyten twijfel Britannien door verstaat, en daarom elders de Gaulen (Galliërs) en Britanniërs teld onder de volken, die van de Apostelen,

en bysonder de Tente-maker, bewogen zijn, om de Wet Christi te omhelzen. Ook is hy de eenige niet, die dat seyde, maar daar sijn 'er verscheyden andere, die sulks getuygen en toestemmen. (3) In welke andere gewesten der wereld de Apostel het Euan-gelium heeft gepredikt, kunnen wy met sekerheyt uyt de Oudheyt niet opvisschen; ook seggen se ons niets van hem, voor dat hy tot Romen is wedergekeerd, (welk waarschijnlijk geweest is ontrent het agtste of negenste jaar van Nero's regeering), daar hy Petrus vond, en nevens hem, buyten allen twijfel in die algemeene vervolging der Christenen, onder voorgeven, dat de stad van hen in brand gestoken was, in de gevangenis geworpen wierd.

Toelichting 1

Clemens (Clemenus, Clement) Romanus (30-100) (genoemd door Paulus in Rom.16 en Fil.4:3) was via een ontmoeting met Petrus in Glastonbury afkomstig uit Ierland. Volgde Linus binnen 12 jaar op als "bischop" van Rome. "Sanctissimus Linus, frater Claudiae" (...Linus, broer van Claudia). De in Rome aan hem gewijde kerk, tussen het Colosseum en het Lateraan wordt niet voor niets tot op de dag van vandaag beheerd door een Ierse orde van Dominicanen.

Deze Clemens schreef in zijn "Epistola ad Corinthios" (brief aan Corinthe) hfdstk. 5 (96 AD):

"Paulus, na zeven maal ketenen gedragen te hebben en te zijn opgejaagd

en gestenigd, ontving de beloning voor zijn volharding. Want hij was de boodschapper van het Evangelie zowel in het Westen als in het Oosten en genoot de voorbeeldige reputatie van het geloof doordat hij de hele wereld rechtvaardigheid verkondigde. Want nadat hij gereisd was tot het uiterste Westen onderging hij het martelaarschap ten aanschouwe van de oversten der mensheid. En zo, verlost van deze wereld, ging hij naar zijn heilige plaats; het meest briljante voorbeeld van standvastigheid dat wij bezitten."

En in zijn "Constitutiones apostolicae" schreeft Clemens: "De apostelen reisden voorbij de oceaan naar de Britse eilanden."

Toelichting 2

435 Theodoretus (Theodorus) de gezegende, (Theodoret); bisschop van Cyropolis, geboren ca 390, deelnemer aan het concilie van Efeze in 431 en Chalcedon in 451 schreef over Paulus, de leerbewerker in zijn commentaar op 2Tim.4:17: "Toen Paulus nadat hij op eigen verzoek door Festus naar Rome was gezonden, reisde hij na zijn vrijlating naar Spanje en breidde vandaar zijn rondreizen uit naar andere landen en naar de eilanden der zee en bracht hen de zaligheid."

En in "D. Civ. Graciae Off.", Lib. IX: "Paulus, ontbonden uit zijn eerste gevangenschap in Rome, predikte het Evangelie aan de Britten en anderen in het Westen."

Toelichting 3

Ook Hieronimus; 345 - 420 schrijft in zijn "In Isaïam, c. liv."; "Epistol., ad Paulinum":

"Van India tot Brittannië weerklinkt in alle landen de dood en opstanding van Christus."

En dat Paulus reisde "zo ver als de aarde zelf" en dat hij "het Evangelie predikte in de Westelijke gebieden."

Johannes Chrysostomus, 347-407; Patriarch van Constantinopel schrijft over Paulus dat hij reisde "van Illyricum tot de einden der aarde."

Venantius (Fenantius) Fortunatus; bisschop van Poitiers geboren in 530 zegt in "Christian Hymns" dat Paulus het evangelie naar Brittannië heeft gebracht. "Hij stak de oceaan over om Brittannië en het uiterste Westen te bezoeken."

633 Sophronius, Patriarch van Jeruzalem (633-637), geciteerd door Robert Parsons in "Three Conversions of England", blz. 22:

"Paulus kwam in Brittannië."

William Camden; 1555-1623; groot Engels historicus schrijft in zijn "Britannica":

"From these authorities it follows, not only that the Gospel was preached in Britain in the times of the apostles, but that St. Paul himself was the teacher of it."

En in "Remains of Britain", blz. 5 "De ware christelijke godsdienst werd hier

in zeer oude tijden gepland door Jozef van Arimathea, Simon de Zeloot, Aristobulus, door St. Petrus en St. Paulus, zoals kan worden bewezen aan de hand van Dorotheus, Theodoretus en Sophronius."

Paulus wordt beschouwd als de beschermheilige van de stad Londen. Overigens wordt in de tuin rondom St. Paul's Cathedral de plaats waar Paulus zou hebben gepredikt gemarkeerd door een Toscaanse zuil met standbeeld van de apostel.

Het leven van den H. Simon Zelotes, par. 3, blz. 339

Van hem, na dat hy in de Apostolische bediening gesteld is, doet sig in de Historie des Euangeliums geen verder gewag op. Hy bleef bij de Apostelen, tot dat se de wereld door verspreyd wierden, als wanneer hy sig tot de uytvoering van sijn last overgaf. Hy word geseyd sijn reys genomen te hebben na Egypten, en daar na Cyrenen en Afriken (welk Baronius (1) egter ongenegen is te gelooven, also hy wil, dat Petrus de eer hebbe van het Christendom eerst in Afriken te hebben gepland), en vervolgens door Mauritanien en geheel Libyen, predikende alom in dese ver afgelegene en woeste landschappen het Euangelium.

Ook konde de koudheyt van de lugtstreek sijn yver niet stuyten, of beletten om over te scheepen en de Christen Leer in de Westersche Eylanden, selfs tot in Britannien, te brengen. Hier predikte hy, en deed veele won-

der-teekenen, en (indien wy onse Schrijvers mogen gelooven, hoewel se Baronius, die anders noyt hun getuygenis en oordeel, wanneer sy iets na sijn sin seggen, schroomd by te brengen, verwerpt) wierd aldaar na oneyndige moeyte, en swarigheden een bloed-getuyge voor het Geloove Christi, gelijk niet alleen van Nicephorus (2) en Dorotheus (3) gesegd, maar breeder in de Griekse Menologien, of Maandelijke beschrijvingen uytgedrukt word, die ons verhalen, dat hy ten laatsten in Britannien quam, daar hy veele met de leere des Euangeliums hebbende verligt, van de ongehoovige gekruyst, en aldaar begraven wierd.

Toelichting 1

1596 Kardinaal Caesar Baronius, (Cesare Baronio) schreef in 1596 in zijn "Annales Ecclesiastica" in verband met het jaar 44, par. 20: "Simon Cananeus, die oock genoemt was Zelotes, gereyst zijnde naer Mesopotamien, heeft aldaer het Euangelie uytgheleyt. Daer naer is hy ghetrocken naar Persen en voorts (ghelijck Nicephorus, Dorotheus, ende andere schrijven, die de Griecken in hun Calendier volghen) naer Eguypten, Afrijken, ende Engelant, hoewel sy daer van niet sekens en verhalen.

Toelichting 2

Nicephorus (758-829), Patriarch van Constantinopel, byzantijns historicus, die in Boek 2, hfdstk 40 schrijft: "Simon..... bijgenaamd de Zeloot..... reisde door Egypte en Afrika, dan

door Mauretanië en geheel Lybië, predikende het Evangelie. Dezelfde leer onderwijs hij ook aan de westelijke zee en de eilanden genaamd Brittannië."

Toelichting 3

Dorotheus; bisschop van Tyrus in de dagen der keizers Diocletianus en Constantinus schreef in 303 in "Synod. De Apostol.; Synopsis ad Sim. Zelot.": "Simon de Zeloot doorreisde geheel Mauretanie en de gebieden der Afrikanen, predikende Christus. Hij werd tenslotte gekruist, gedood en begraven in Brittannie."

Volgens de traditie gebeurde dit laatste in de omgeving van Caistor, Lincolnshire, onder de prefectuur van Caius Decius, de officier wiens gruweldaden de direkte aanleiding waren tot de Boadiceaanse oorlog. Volgens de door Cave genoemde Griekse menologieën en Baronius op 10 mei AD 44.

Toelichting 4

En tot slot nog twee latere bronnen:

In 1516 drukt Richard Pynton of Pynson twee verslagen van het leven van Jozef van Arimathea. Volgens Pynson vertrok Jozef na de dood van Maria naar Filippus in Gallië.

Filippus stuurde Jozef terug naar Brittannië, samen met o.a. zijn zoon Josephus en Simon de Zeloot, waar zij in ca. AD 60 aankwamen. Ook maakt hij melding van de Holy Thorn, die in zijn dagen ook bloeit in december!

William Camden; 1555-1623; de grote Engelse historicus schreef in "Brittannia" (1586):

Uit deze autoriteiten volgt niet alleen dat het Evangelie in Brittannië gepredikt werd in de tijd der apostelen, maar dat Paulus zelf er de prediker van was."

En in zijn "Remains of Britain", blz. 5: "De ware christelijke godsdienst werd hier in zeer oude tijden geplant door Jozef van Arimathea, Simon de Zeloet, Aristobulus, door St. Petrus en St. Paulus, zoals kan worden bewezen aan de hand van Dorotheus, Theodoretus en Sophronius."

Oproep

Reeds vele jaren hebben wij onze bedenkingen tegen de ontwikkeling van de populaire zogenoemde geestelijke muziek. Niet alleen uit muzikale overwegingen, maar vooral omdat wij menen te moeten vaststellen dat de nieuwere liederen steeds minder weergeven van de Bijbelse boodschap van het Evangelie. En daarom zijn zij ook steeds minder uitnodigend, bemoedigend, vertroostend en motiverend. Bedenkend hoe wij zelf in het verleden uitgenodigd en buitengewoon bemoedigd, vertroost en gemotiveerd werden door het populaire geestelijk lied, zijn wij daarom op zoek gegaan naar wat er aan oude opnamen wellicht nog voor handen was. En onze verzameling groeit gestaag. Maar onze oproep is deze:

Wie kan ons helpen aan banden of grammofoonplaten van:

de Zingende Zusjes: Marry en Thea Verheij

het Cross Quartet

Piet Sybrandy

Niet alleen zouden wij onze verzameling graag compleet maken, maar ook overwegen wij de mogelijkheden om deze opnamen te restaureren en opnieuw uit te brengen. Eventueel willen wij uw platen slechts lenen om ze te kopiëren. Ook singles en EP's komen in aanmerking, evenals beschadigde exemplaren. Als het goede geestelijk lied u lief is, laats ons dan iets van u horen!

Gods doel in deze tijd

door **Jb Klein Haneveld**

Van het hoogste belang is voor ons wel de vraag welk doel God heeft in de bedeling, waarin wij nu leven. Als wij dat doel niet kennen, zal al ons werken voor de Heer, met welk een ijver wij ons daarvoor ook inzetten, mislukken. Niets is zo droevig als te zien hoe men zich met grote ijver en toewijding inspant voor een zaak, die achteraf blijkt in het geheel niet naar de wil van God te zijn.

Het beste voorbeeld hiervan is misschien wel de tragedie van de kruistochten. Ongetwijfeld werd het merendeel van de duizenden, die de Hellespont overtrokken om het ledige graf van de opgestane Christus uit de handen van de ongelovigen te redden, gedreven door een onbaatzuchtige ijver; maar niemand die de bijbel kent, kan geloven dat deze gewaagde onderneming ook maar iets te maken heeft gehad met het evangelie van Christus. En het meest betreuenswaardige is wel, dat een tiende deel van het enorme verlies aan mensenlevens en geld genoeg geweest zou zijn om de speciale opdracht van deze bedeling, namelijk het evangelie te brengen aan de ganse wereld, te vervullen.

Dat de prediking van het evangelie overal waar het ingang vindt, als resultaat tekenen vertoont van het toe-

komstige Messiaanse vrederijk is niet te ontkennen. Overal waar het evangelie en de bijbel als van God worden aanvaard, ontstaat als vanzelf naastenliefde en komen er allerlei verbeteringen: de voortekenen van de gezegende toestand van het koninkrijk van Christus op aarde. Zelfs de onbekeerden werken mee aan de materiële verheffing van de mensheid en wij mogen daarvan een dankbaar gebruik maken. Het zijn bewijzen voor de waarheid van ons 'allerheiligst' geloof.

Maar nu moeten wij er wel voor oppassen, dat wij deze stoffelijke dingen niet gaan beschouwen als het voornaamste doel van onze opdracht; m.a.w., dat wij de wereld onze beschaving moeten gaan bijbrengen. Nee, die materiële en ethische verbeteringen zijn maar bijkomstigheden.

De zieken in Jeruzalem werden genezen als de schaduw van Petrus op hen viel. Maar het doel van Petrus was niet zijn schaduw te gebruiken om zieken te genezen; nee, zijn doel was het evangelie te verkondigen als een apostel, een gezant van Christus. Veronderstel eens, dat hij zich was gaan toeleggen op het genezen van zieken met zijn schaduw. Denkt u ook niet dat de schaduw onmiddellijk zijn kracht zou hebben verloren?

Agenda

Bijbelstudies o.l.v. Ab Klein Haneveld worden D.V. en onder voorbehoud gehouden in de volgende plaatsen:

ALKMAAR donderdag 26 okt, 9/23
nov, 7 dec, 19:45 uur;
"Delta", Noorderkade 50
De brief aan de Romeinen

EMMEN maandag 2/16/30 okt, 13/27
nov, 11 dec, 19:30 uur;
Ichthuskerk, Walstraat 21
De brieven aan de Thessalonicen-
sen

AMSTERDAM zaterdag 28 okt, 25
nov, 16 dec, 15:00 uur;
Postjesweg 150

**'t HARDE zaterdag 30 sep, 18
nov, 13 jan, 10 mrt, 19 mei,
10.00 uur; 't Poshuis,
Munnikenweg 58
Nederlands Bijbelstudie Contactdag**

BEVERWIJK zondag 3 dec, 10:00
uur; B.H.K.-gebouw,
Groenelaan 74

HARMELEN maandag 9/23 okt, 6/
20 nov, 4 dec, 20:00 uur;
H.I. -gebouw,
Willem Alexanderlaan 1

BOLSWARD woensdag 4/18 okt, 1/
15/29 nov, 13 dec, 20:00 uur;
Gebouw Petra,
Burg. Praamsmalaan 18A

LEERDAM zondag 1/29 okt, 26 nov,
24 dec, 10:00 uur; West-End, v
Gentstraat t/o nr. 19

BOLSWARD zondag 8 okt, **Doop-
dienst, 14:00 uur;**
Gebouw Petra,
Burg. Praamsmalaan 18A

OLDEBROEK dinsdag 10/24 okt, 7/
21 nov, 5 dec, 20:00 uur;
Stationsweg 43;
Johannes over Jezus

DRACHTEN donderdag 5/19 okt, 2/
16/30 nov, 14 dec, 20:00 uur;
Rode Kruis gebouw,
De Geeuw 31
Het boek Prediker

OLDEBROEK zondag 1/15/29 okt,
12/26 nov, 10 dec, 17:30 uur;
L.H.N.O., Van Sytzamalaan 3

DRACHTEN zondag 24 sep,
14:00 uur; Rode Kruis gebouw,
De Geeuw 31

OUDLEUSEN vrijdag 20 t/m zondag
22 okt, **Jongerenweekend.**
"De Bron"

EINDHOVEN woensdag 11/25 okt, 8/
22 nov, 6 dec, 20:00 uur;
Emmaüskerk, Barriereweg

Geliefde lezer,

Stonden we in het vorige nummer nog even stil bij het afsterven van de natuur aan het einde van elk jaar, inmiddels is het over enkele dagen al weer zomer. In de natuur is alles weer als herboren. Ze toont zich in al haar uitbundigheid. Leven na de dood? Zo te zien wel.

Inmiddels zijn we, wat de activiteiten betreft, weer op het zomerse niveau aangekomen. De tweewekelijkse bijbelstudies zijn weer even opgeschort en Ab moet zijn tijd aan andere zaken besteden, waaronder het samenstellen van deze circulaire. Evenals vorig jaar om deze tijd, is het pas de eerste, hetgeen impliceert dat we er na de vakantieperiode drie zullen uitbrengen. Interessant is overigens, dat er nu nieuwe, voor ons onbekende, abonnees zijn, die zich via het internet hebben opgegeven. Als U ons al wat langer kent, weet U, dat wij niet schuwen moderne technieken voor oude doeleinden te gebruiken!

Wat betreft onze conferentie in Wuppertal: We hebben nog nooit zo vol gezeten. Het is nu echt, helemaal, vol!

We danken de Heer voor uw giften, waardoor we dit werk kunnen voortzetten en wensen u, in afwachting van onze toevergadering tot Hem, ook in het dagelijkse leven, Zijn nabijheid toe.

Han Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Nederlands Bijbelstudie Cassettes

Nederlands Bijbelstudie Conferenties

Nederlands Bijbelstudie Contactdagen

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

is een uitgave van

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Correspondentieadres
Benny Goodmanstraat 40
1311 RA Almere

telefoon 036-5362976
fax 036-5468644

Internet
www.bijbelstudie.nl
info@bijbelstudie.nl

giften
Postbank 5567669
Rabobank 308747046

ten name van
Nederlands Bijbelstudie Centrum
Bolsward

Samenstelling en redactie
Ab & Han Klein Haneveld